

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ НАЦРТА ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ

I ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Правни основ за доношење овог закона је одредба члана 97. тачка 10. Устава Републике Србије, којом се утврђује да Република уређује и обезбеђује систем у области образовања.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Важећи Закон о високом образовању, који Нацрт закона ставља ван снаге, донет је 2005. године, после приступања наше земље Болоњском процесу.

Приоритети Болоњског процеса су усвајање заједничког оквира за упоредивост квалификација и диплома, увођење Европског система преноса бодова, увођење европских стандарда за обезбеђење квалитета високог образовања уз очување националних, културних и језичких специфичности, кретање студената и наставника унутар јединственог европског простора, поједностављење поступка признавања диплома итд.

Развој високог образовања у Републици и даље ће бити заснован на усклађености са принципима на којима се формира европски простор високог образовања, уз поштовање институционалне аутономије и академских слобода и пуно учешће студената, наставног особља, високошколских установа, научне и стручне јавности и послодаваца.

У периоду примене Закона о високом образовању, који у више наврата мењан и допуњиван (2008, 2010, 2012, 2013, 2014, 2015. и 2016. године), констатовано је да постоје проблеми у вези са поступком акредитације и вредновања квалитета, успостављању јединственог информационог система, ангажовању наставника и сарадника, завршетку започетих студија по одговарајућем програму и правилима студија. Осим тога, констатована је и потреба да се изврши усаглашавање Закона са Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године („Службени гласник РС“, број 107/12) и другим прописима у области образовања, заштите података о личности и финансирања јавног сектора.

Нацртом закона извршено је одговарајуће прецизирање и унапређивање важећих законских решења, али и увођење нових ради решавања уочених проблема.

Имајући у виду број измењених и допуњених чланова у односу на важећи Закон о високом образовању, целисходније је донети нови закон него вршити измене и допуне у важећем закону, што је у складу и са Јединственим методолошким правилима за израду прописа („Службени гласник РС“, број 21/10).

Сходно наведеном, припремљен је Нацрт закона о високом образовању.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И

ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У глави I Нацрта закона (чланови 1-9.) садржане су основне одредбе, којима се утврђује предмет овог закона и дефинише делатност високог образовања, циљеви и принципи високог образовања, аутономија, академске слободе, академски интегритет и право на високо образовање.

Нацрт закона третира делатност високог образовања као делатност од посебног значаја за Републику и истовремено, саставни део међународног, а посебно европског образовног, научног, односно уметничког простора.

Код утврђивања циљева и принципа високог образовања примењена су темељна начела основних европских докумената који се односе на област високог образовања.

У глави II Нацрта закона (чланови 10-31.) разрађен је институт обезбеђивања квалитета високог образовања у коме учествују Национални савет за високо образовање, Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању и министарство надлежно за послове високог образовање (у даљем тексту: Министарство).

Водећу улогу у процесу обезбеђивања квалитета високог образовања има Национални савет за високо образовање (у даљем тексту Национални савет), као високо стручно тело, чије чланове бира и разрешава Влада по утврђеној процедури. Састав Националног савета обезбеђује компетентност у креирању политике високог образовања и његове улоге у друштву, као и усмеравање и обезбеђивање развоја ове делатности, што се постиже кроз низ послова и задатака које Национални савет обавља у оквиру своје надлежности, а нарочито утврђивањем стандарда и процедура за проверу квалитета рада високошколских установа и студијских програма који, с једне стране, гарантују одговарајући ниво квалитета у домену високог образовања, а с друге стране, треба да послуже као средство поређења домаћих установа и система студија са установама и системима студија у европском простору високог образовања.

Национални савет, уз сагласност министра утврђује: стандарде за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа, стандарде за спољашњу проверу квалитета високошколских установа, стандарде за почетну акредитацију, стандарде и поступак за акредитацију високошколских установа и стандарде и поступак за акредитацију студијских програма.

Поред, наведеног у надлежности Националног савета је: предлагање Министарству политике високог образовања; давање мишљење о политици уписа на високошколске установе; давање мишљење у поступку доношења прописа којима се уређују питања од значаја за делатност високошколских образовања; предлагање Влади норматива и стандарда рада високошколских установа, као и материјалних средстава за њихово остваривање, по прибављеном мишљењу Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа струковних студија; одлучивање у другом степену по жалбама у поступку акредитације; утврђивање смерница у вези са организацијом, спровођењем и издавањем одговарајућег сертификата кратког програма студија; утврђивање научне, уметничке, односно стручне области у оквиру

поља; утврђивање листе стручних, академских и научних назива са знаком звања одговарајућег степена студија из одговарајућих области и скраћенице стручних, академских и научних назива двојезично, на српском и енглеском језику, давање мишљења у поступку доношења прописа којима се уређују питања од значаја за делатност високог образовања, и обављање других послова у складу са законом.

Образовање Националног акредитационог тела предвиђено је Стратегијом развоја образовања у Србији 2020, како се обезбедило да поступке акредитације и спољашње провере квалитета спроводи тело које је независно од академске заједнице и како би се обезбедило пуноправно чланство у међународним асоцијацијама ENQA (Европска асоцијација агенција за осигурање квалитета у високом образовању) и EQAR (Европски регистар агенција за осигурање квалитета у високом образовању). Стручни орган Националног акредитационог тела је Комисија за акредитацију и проверу квалитета која спроводи поступке акредитације и спољашњег вредновања квалитета високошколских установа.

Национално тело за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању (у даљем тексту Национално акредитационо тело) образује Влада, ради обављања послова акредитације, провере квалитета високошколских установа и јединица у њиховом саставу, вредновања студијских програма и обезбеђивања квалитета у високом образовању.

Национално акредитационо тело има својство правног лица и има своје органе: орган управљања - управни одбор, чије чланове именује Влада на предлог Конференције универзитета и Конференције академија и високих школа струковних студија, из реда редовних професора универзитета, односно професора струковних студија, орган пословођења - директора и стручни орган - Комисију за акредитацију.

Законом је прописано да се поступак акредитације, којим се утврђује да високошколска установа и студијски програми испуњавају прописане стандарде квалитета и да високошколска установа има право на издавање јавних исправа у складу са тим законом, спроводи редовно на седам година на захтев високошколске установе. Поступак спољашњег вредновања квалитета спроводи се редовно на четири године, на захтев високошколске установе. Ти поступци се спроводе и ванредно, на захтев Националног савета и Министарства.

Подносилац захтева за акредитацију има право жалбе на решење Националног акредитационог тела које подноси Националном савету. Национални савет има овлашћење да потврди или поништи решење Националног акредитационог тела. У случају да Национални савет поништи решење и врати га на поновно одлучивање, Национално акредитационо тело дужно је да у року од 30 дана донесе решење у складу са правним схватањем Националног савета или да против одлуке Националног савета покрене управни спор, у ком случају право на покретање управног спора има и подносилац захтева за акредитацију.

Конференција универзитета и Конференција академија и високих школа струковних студија образују се ради координирања рада, утврђивања заједничке политике и остваривања заједничких интереса високошколских установа у њиховом саставу. У складу са тим, оне имају и улогу партнера Националног савета и Министарства, када ова тела разматрају питања од значаја за обављање делатности одговарајућих високошколских установа.

Студентске конференције (универзитета, односно академија и високих школа струковних студдија) представљају облик повезивања студената, којим се обезбеђује институционални оквир за остваривање улоге студената као партнера у процесу високог образовања. Законом је предвиђено да представници студентских конференција могу учествовати у раду Националног савета када се разматрају питања од значаја за квалитет високог образовања.

Улога Министарства конципирана је тако да оно обезбеђује спону између интереса академске заједнице, коју представља Национални савет и других државних органа који су одговорни за и креирање и спровођење политике високог образовања. Осим тога, министарство обавља послове: издавања дозвола за рад високошколским установама; расподеле финансијских средстава из буџета Републике намењених високошколским установама и контроле њиховог коришћења; планирања политике уписа студената на студије које остварују високошколске установе чији је оснивач Република, односно Аутономна покрајина Војводина; управног надзора над радом високошколских установа и обавља и друге послове, у складу са законом.

Министарство се такође стара о усклађивању система образовања и васпитања Републике са трендовима развоја образовања у Европи и предузима потребне радње за: обезбеђење пуноправног учешћа у програмима Европске уније за сарадњу у области образовања и обука и праћење ефеката учешћа у овим програмима; остваривање учешћа представника Републике у радним групама и активностима које се организују у склопу Отвореног метода координације, Болоњског процеса и других иницијатива на нивоу Европске уније и Европе у целини.

У глави III Нацрта закона (чланови 33-42.) уређена је материја студија и студијских програма.

Према врсти студије се деле на академске и струковне. Академске студије оспособљавају студенте за развој и примену научних, стручних и уметничких достигнућа, док струковне студије оспособљавају студенте за примену знања и вештина потребних за укључивање у радни процес.

Према степену студије могу бити: првог степена, то јест основне академске, основне струковне и специјалистичке струковне студије; другог степена, то јест, специјалистичке академске, мастер академске и мастер струковне студије; и трећег степена, то јест докторске академске студије.

Обим студија изражава се збиром ЕСПБ бодова, при чему збир од 60 ЕСПБ бодова одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Полазећи од тога, Нацртом закона утврђен је обим свих врста и нивоа студија, при чему је предвиђена и могућност да се одређени академски студијски програми организују интегрисано у оквиру основних и мастер студија.

Нацртом закона је прописано да се између различитих студијских програма у оквиру истог нивоа и врсте студија може се вршити преношење ЕСПБ бодова у складу са општим актом самосталне високошколске установе, односно споразумом високошколских установа.

Посебна одредба Нацрта закона односи се на студијски програм за стицање заједничке дипломе, којом се уводи могућност да студијски програм организују и изводе две или више домаћих, односно домаћих и страних високошколских установа, чиме се ствара правни основ већег интегрисања студија како унутар граница наше земље, тако и ван ових граница.

Студијски програми се остварују у оквиру образовно-научних, односно образовно – уметничких поља, која су таксативно набројана, а то су: природно-математичке науке, друштвено-хуманистичке науке, медицинске науке, техничко-технолошке науке и уметност. Научне и уметничке области у оквиру ових поља утврђује Национални савет, на предлог Конференције универзитета и Конференције академија струковних студија.

Нацртом закона уређена је област завршног рада на свим нивоима студија и докторске дисертације, као и обавеза високошколске установе на којој се брани докторска дисертација да докторску дисертацију и извештај комисије о оцени докторске дисертације учини доступном јавности, и то у електронској верзији на званичној интернет страници установе и у штампаном облику у библиотеци установе, најмање 30 дана пре усвајања извештаја комисије на надлежном органу, као и до одбране дисертације. Такође је прописана обавеза универзитета да установи дигитални репозиторијум у којем се трајно чувају електронске верзије одбрањених докторских дисертација, заједно са извештајем комисије за оцену дисертације, подацима о ментору и саставу комисије и подацима о заштити ауторских права, као и да све наведене податке учине јавно доступним и да копију садржаја који се чува у репозиторијуму у року од три месеца од одбране тезе достави у централни репозиторијум који води Министарство.

Нацртом закона су прописане одредбе које се односе на обавезу високошколске установе која у редовном року не поднесе захтев за поновну акредитацију студијског програма да донесе одлуку о укидању тог студијског програма, да у том случају затеченим студентима омогући завршетак студија по започетом студијском програмом и правилима студија, као и да у прописаном року од 30 дана од дана доношења одлуке Министарству достави одлуку о укидању студијског програма, ради уношења промена у регистар акредитованих високошколских установа и у регистар акредитованих студијских програма.

Глава IV Нацрта закона (43-58.) односи се на врсте, састав, оснивање, организацију, имовину и дозволу за рад високошколске установе.

Самосталне високошколске установе су: универзитет, академија струковних студија, високу школа и висока школа струковних студија.

Самостална високошколска установа оснива високошколске јединице као облике унутрашње организације и одређује њихов статус у погледу права иступања у правном промету и пословању, права управљања, одлучивања и др. Факултет и уметничка академија могу се оснивати као високошколске јединице у саставу универзитета. Наведене високошколске јединице имају својство правног лица ако остварују најмање три одобрена, односно акредитована студијска програма. Статут, односно општи акти високошколских јединица морају бити у складу са статутом самосталне високошколске установе.

С обзиром на то да Нацрт закона промовише концепт интегрисаног универзитета, који подразумева да је универзитет, носилац активности у обављању делатности високог образовања :доношење студијских програма, упис студената, избор у звање и заснивање радног односа, издавање диплома и др.), и да је овлашћен да уређује унутрашњу организацију и односе унутар ње, укључујући и преношење појединих овлашћења, у члану 58. Нацрта закона набројани су послови за чије је обављање овлашћен универзитет.

У циљу спречавања злоупотреба назива установа које обављају делатност високог образовања, Нацртом закона предвиђено је да назив: универзитет, факултет, уметничка академија, академија струковних студија, висока школа и висока школа струковних студија у правном промету могу користити само високошколске установе које имају дозволу за рад у складу са овим законом, сходно чему су прописане одговарајуће надлежности за просветне инспекторе и казним одредбама.

Нацртом закона је прописано ко може бити оснивач високошколске установе, организација високошколске установе, поступак издавања, измене, допуне и одузимања дозволе за рад, промена назива, седишта и статуса високошколске установе и укидање високошколске установе. научноистраживачи рад.

Високошколска установа може почети са радом по добијању дозволе за рад, коју издаје Министарство, уз достављања доказа о испуњености стандарда за почетну акредитацију. Високошколске установе чији оснивач није Република дужне су да доставе и доказ о оснивачком капиталу чија је висина утврђена стандардима које доноси Национални савет.

Високошколска установа којој је издата дозвола за рад може уписивати студенте тек по добијању уверења о акредитацији високошколске установе и студијског програма.

У глави V Нацрта закона (члан 59.), ближе су одређени појмови научноистраживачког и уметничког рада и њихових функција на универзитету. Предвиђена је и могућност комерцијализације резултата научноистраживачког или уметничког рада тако да универзитет, односно друга високошколска установа може бити оснивач научних института, иновационих центара, центара изврности, центра за трансфер технологија, пословно-технолошког инкубатора, научно-технолошког парка и других организација за обављање иновационе делатности и пружање инфраструктурне подршке за развој иновација и комерцијализацију резултата истраживања, у складу са законом.

Главом VI Нацрта закона (чланови 60-66.) уређени су органи високошколске установе: орган управљања, орган пословођења, стручни органи и студентски парламент.

Орган управљања је савет, који, када је оснивач Република или аутономна покрајина има најмање 17 чланова, изабраних, односно именованих из реда представника установе, студената и оснивача. Мандат чланова савета траје четири године.

Број чланова и састав савета високошколске установе чији оснивач није Република, уређује се оснивачким актом високошколске установе.

Орган пословођења универзитета је ректор, факултета декан, академије струковних студија председник, а високе школе и високе школе струковних студија директор. Орган пословођења бира савет високошколске установе из реда наставника који су са високошколском установом засновали ради однос на неодређено време са пуним радним временом. Мандат органа пословођења траје четири године.

Универзитет има менаџера, чије се надлежности утврђују у складу са општим актом универзитета

Стручни орган универзитета је сенат, а стручни орган факултета, односно уметничке академије је наставно-научно, односно наставно-уметничко веће.

Број стручних органа високошколске установе није ограничен законом, већ је препуштено да ова питања високошколска установа уреди статутом, уз обавезну заступљеност представника студената при расправљању и одлучивању о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, реформу студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова. У наведеним случајевима број студената износи до 20% укупног броја чланова стручног органа високошколске установе, односно 20% од укупног броја чланова посебних тела стручних органа.

Студентски парламент је орган у чијем су саставу представници студената високошколске установе, односно високошколске јединице, уписаних на студије у школској години у којој се бира студентски парламент. Мандат чланова студентског парламента траје две године.

У глави VII Нацрта закона (чланови 67-71.) уређена је материја која се односи на основе финансирања високошколских установа чији је оснивач Република, и то: извори финансирања, средства и намена средстава које обезбеђује оснивач, сопствени приходи и школарина.

Транспарентност пословања високошколских установа обезбеђена је прописивањем обавезе да подаци о износу средстава на годишњем нивоу из извора финансирања (средстава која обезбеђује оснивач; школарине; донација, поклона и завештања; средстава за финансирање научноистраживачког, уметничког и стручног рада; пројеката и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга; накнада за комерцијалне и друге услуге, оснивачких права и из уговора са трећим лицима) буду доступни јавности на званичној интернет страници високошколске установе. Такође, високошколска установа на својој интернет страници објављује мерила за утврђивање висине школарине и одлуку о висини школарине.

У глави VIII Нацрта закона (чланови 72-88.) уређена су звања и услови за избор у одређено звање наставника и сарадника.

Наставници у звањима доцента, ванредног професора и редовног професора могу да изводе наставу на свим врстама студија, а наставници у звању предавача, вишег предавача и професора струковних студија изводе наставу само на струковним студијама.

Нацрт закона прописује овлашћење самосталне високошколске установе да општим актом утврди и друга звања наставника, у складу са врстом студија за коју је акредитована. У складу са општим актом самосталне високошколске установе којим се уређује начин и поступак заснивања радног односа и стицања звања наставника, самостална високошколска установа врши итбор у звање наставника, а високошколска установа са изабраним наставником закључује уговор о раду.

Звања наставника чије стицање није условљено заснивањем радног односа са високошколском установом су: гостујући професор и професор емеритус. Са лицем изабраним у неко од ових звања високошколска установа закључује уговор о ангажовању за извођење наставе, којим се уређују међусобна права и обавезе.

Високошколска установа може на предлог стручног органа ангажовати у делу активне наставе, укључујући предавања и вежбе, на првом и другом степену студија, највише до трећине часова наставе на предмету у току семестра, предавача ван радног. Предавач ван радног односа може бити ангажован искључиво на стручно-апликативним предметима. Носиоци предмета запослени на високошколској установи су одговорни за обезбеђење квалитета наставе коју реализују предавачи ван радног односа.

Звања сарадника су: сарадник у настави, асистент и асистент са докторатом, а у оквиру извођења студијских програма страног језика лектор и виши лектор, уз могућност да се општим актом високошколске установе утврде и друга звања сарадника.

Поред наведених сарадника, високошколска установа за помоћ у настави на академским студијама првог степена, може изабрати у звање сарадника ван радног односа студента академских студија првог, другог или трећег степена. За потребе реализације дела практичне наставе, која се реализује ван високошколске установе, високошколска установа може изабрати у звање сарадника ван радног односа (сарадник практичар, клинички асистент и сл.) лице запослено у установи где се део практичне наставе реализује.

У глави IX Нацрта закона (чланови 89-93.) уређена су права и обавезе запослених на високошколској установи, а посебно право наставника и сарадника на радно ангажовање на другим самосталним високошколшким установама као и право пензионисаног наставника да задржи звање које је имао у тренутку пензионисања и преузете обавезе на мастер и докторским студијама као ментор или члан комисије у поступку израде и одбране завршних радова, односно дисертација на тим студијама најдуже још две школске године.

Предвиђена је могућност да наставник који је стекао услов за старосну пензију, на основу одлуке стручног органа, изводи све облике наставе на мастер и докторским студијама и буде члан одговарајућих комисија у поступку израде и одбране завршних радова, односно дисертација на тим студијама, ангажовањем по основу уговора о раду на одређено време до две године, уз могућност додатних продужења.

У глави X Нацрта закона (чланови 94-96.) утврђена су основна питања режима студија, као правни оквир за детаљно уређивање ове материје општим актом високошколске установе.

Поред редовне наставе, високошколска установа може да организује студије уз рад за студенте који су запослени и који из другог разлога нису у могућности да редовно прате наставу, студије на даљину у складу са дозволом за рад и дужна је да у складу са својим могућностима обезбеди услове за студенте са инвалидитетом.

У глави XI Нацрта закона (97-110.) уређена је материја која се односи на статус студената, како на стицање и престанак тог статуса, тако и на правила студирања .

Статус студента стиче се уписом на одобрени, односно акредитовани студијски програм који организује и изводи високошколска установа. Кандидати се уписују на студије без полагања пријемног испита уз признавање опште, односно стручне матуре за упис на струковне и академске студије, односно уметничке матуре за упис на студијске програме за одређене области уметности. Високошколска установа утврђује критеријуме на основу којих се обавља класификација и избор кандидата за упис на студије. Ранг листа пријављених кандидата за упис на студије првог степена сачињава се на основу општег успеха постигнутог у средњем образовању у четворогодишњем трајању, успеха на матури, и по потреби на основу успеха на националним и интернационалним такмичењима, резултата испита за проверу знања, односно склоности и способности, у складу са општим актом високошколске установе. Кандидати који имају положену међународну матуру International Baccalaurate Diploma Programme уписују се под истим условима.

Број студената који се уписује на студијске програме утврђује самостална високошколска установа, при чему тај број не може бити већи од броја утврђеног дозволом за рад. Када се ради о студијским програмима који се финансирају из буџета, на установама чији је оснивач Република, број студената утврђује Влада, по прибављеном мишљењу високошколских установа и Националног савета.

Студент који се финансира из буџета при упису одговарајуће године студија опредељује се за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 60 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 60 ЕСПБ бодова. Студент који се сам финансира при упису одговарајуће године студија опредељује се, у складу са студијским програмом, за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 37 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 37 ЕСПБ бодова. Студент који студира уз рад при упису одговарајуће године студија опредељује се, у складу са студијским програмом, за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 30 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 30 ЕСПБ бодова.

Обавеза студента чије се студије финансирају из буџета је да у току сваке школске године, у оквиру уписаног студијског програма, оствари 48 ЕСПБ бодова. Уколико не испуни ову обавезу, студент наставља студије у статусу студента који се сам финансира и плаћа део школарине обрачунат сразмерно броју ЕСПБ бодова за предмете за које се определио

Као исход студирања, предвиђено је да лице које заврши студије одређеног нивоа и врсте, стиче одговарајући стручни, академски, односно научни назив. Стручни назив је исход основних и специјалистичких студија, академски назив је исход мастер академских студија, а научни назив је исход докторских, односно

академских студија трећег степена. Листу звања из одговарајућих области, као и скраћенице стручних, академских и научних назива утврђује Национални савет, на предлог Конференције универзитета, односно Конференције академија струковних студија.

У глави XII Нацрта закона (члан 111.) прописана је могућност да високошколска установа ван оквира студијских програма реализује и програме образовања током читавог живота и да услове, поступак и начин реализовања тих програма ближе уреди својим општим актима.

У глави XIII Нацрта закона (чланови 112-129.) прописане су евиденције које води високошколска установа и регистри које води Министарство кроз јединствени информациони систем просвете. Високошколска установа води матичну књигу студената, евиденцију о издатим дипломама и додацима диплома, евиденцију о запосленима, евиденцију о признатим страним високошколским исправама ради наставка школовања и записник о полагању испита, као и евиденцију о полазницима и издатим уверењима о завршеним кратким програмима. Министарство води регистре акредитованих високошколских установа, акредитованих студијских програма, студената и запослених у високошколским установама.

Ради обезбеђивања заштите података о личности у регистру о студентима, уводи се јединствени образовни број, који представља кључ за повезивање свих података о студенту. Овај број студент добија када се први пут уписује на високошколску установу, осим ако му је додељен на претходним нивоима образовања.

Прописане јавне исправе које издаје високошколска установа су диплома, додатак дипломи и индекс. Нацрт закона прописује и разлоге за оглашавање дипломе ништавом.

Диплома о стеченом високом образовању и додатак дипломи може се поништити увек уколико је издата од неовлашћене организације, ако су потписани од неовлашћеног лица, ако ималац дипломе није испунио све испитне обавезе на начин и по поступку утврђеним законом и студијским програмом високошколске установе и ако ималац дипломе није испуњавао услове за упис на студије првог, другог или трећег степена, односно услове за стицање одговарајућег академског или научног назива.

Диплому поништава самостална високошколска установа, а уколико она то не учини и поред утврђених разлога за поништавање, диплому може поништити министар по претходно прибављеном мишљењу комисије састављене од научника и стручњака из одговарајуће области.

У глави XIV Нацрта закона (члан 130-134.) прописан је поступак признавања страних високошколских исправа у сврху даљег наставка школовања и у сврху запошљавања.

Признавање стране високошколске исправе ради наставка образовања у систему високог образовања – академско признавање спроводи самостална високошколска установа по претходно извршеном вредновању страног студијског

програма. Одређује се надлежност и рок у коме се доноси решење о академском признавању стране високошколске исправе, а такође, одређује се и појам „суштинске разлике између врсте и нивоа постигнутих знања и вештина и услова за упис на одређени студијски програм” када академско признавање може бити условљено стицањем додатних исхода учења или одбијено.

Признавање стране високошколске исправе ради запошљавања – професионално признавање. Тај поступак спроводи Министарство преко ENIC/NARIC центра, као посебне унутрашње организационе јединице.

Признавањем стране високошколске исправе ради запошљавања, њеном имаоцу се издаје решење којим се признаје назив, врсту, ниво и трајање (обим) студијског програма, односно квалификације, који је наведен у страниј високошколској исправи - на изворном језику и на српском језику и научну, уметничку, односно стручну област у оквиру које је остварен студијски програм, односно врсту и ниво квалификације у Републици, и на основу тог решења лице остварује општи приступ тржишту рада у Републици, али није ослобођено од испуњавања посебних услова за обављање професија које су уређене законом или другим прописом.

У глави XV Нацрта закона (члан 135.) прописано је да управни надзор над радом високошколских установа врши министарство надлежно за послове високог образовања, а да инспекцијски надзор врше инспектори, као и која су овлашћења инспектора и ко може да обавља послове инспектора.

У глави XVI Нацрта закона (члан 136.) прописани су износи новчаних казни за високошколску установу и одговорно лице у њој, у случају да је почињен прекршај.

У глави XVII. Поверавање послова аутономној покрајини Војводина (члан 137.) прописано је да на територији Аутономне покрајине Војводине, послове утврђене чланом 31. став 1. тач. 4 и 7., чланом 51. став 1., чланом 52. ст. 2, 5, 8, 12 и 13., чланом 54. став 2., чланом 55. став 2., чланом 57. ст. 8 и 10., чланом 62. став 5., чланом 99. став 3., чланом 127. ст. 6-9., чланом 129. став 3 и чланом 135. Нацрта закона, као поверене послове, преко својих органа, обавља Аутономна покрајина Војводина.

У глави XVIII Нацрта закона (члан 138.) је због успостављеног привременог правног система на делу територије Републике прописано да на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија, Влада има права и обавезе оснивача, до престанка функционисања привременог правног система успостављеног на основу Резолуције Савета безбедности Уједињених нација бр. 1244.

У глави XIX Нацрта закона (139-155.) садржане су прелазне и завршне одредбе у којима су прописани рокови за усаглашавање са одредбама овог закона, као и престанак важења досадашњих прописа.

Национални савет за високо образовање конституисаће у складу са овим законом, по истеку мандата чланова Националног савета изабраних по прописима који су важали до ступања на снагу овог закона, а поступак избора ће се покренути се најкасније шест месеци пре истека мандата чланова.

Влада ће образовати Национално акредитационо тнајкасније у року од две године од дана ступања на снагу овог закона, а до почетка његовог рада поступак акредитације и провере квалитета високошколских установа и студијских програма обављаће се у по прописима који су важали до ступања на снагу овог закона.

Влада ће утврдити Нормативе и стандарде рада високошколских установа чији је оснивач Република и материјална средства за њихово остваривање у року до две године од дана ступања на снагу овог закона.

Министар ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте, у складу са овим законом.

Национални савет ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте у складу са овим законом.

Самосталне високошколске установе усагласиће своју организацију и опште акте са овим законом у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Конституисање органа управљања, стручних органа и студентског парламента, као и избор органа пословођења високошколских установа у складу са овим законом, извршиће се по истеку мандата органа конституисаних по прописима који су важали до ступања на снагу овог закона, као и мандат органа пословођења изабраних по тим прописима, а поступак избора органа пословођења покренуће се најкасније шест месеци пре истека мандата органа.

Започети избори у звање наставника и сарадника према прописима који су важали до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по тим прописима, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Наставнику из члана 78. став 2. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07-аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15-аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) рок на који може закључити уговор о раду на одређено време из члана 92. став 2. овог закона рачуна се од истека рока на који му је продужен радни однос.

До почетка примене прописа који уређују општу, стручну и уметничку матуру, упис на основне студије врши се у складу са прописима који су важали до ступања на снагу овог закона и општим актом високошколске установе.

Студенти уписани на студије до ступања на снагу овог закона у складу с одредбама чл. 82-88. Закона о високом образовању („Службени гласник РС”, бр. 76/05, 100/07-аутентично тумачење, 97/08, 44/10, 93/12, 89/13, 99/14, 45/15-аутентично тумачење, 68/15 и 87/16) могу завршити студије по започетом студијском програму, условима и правилима студија, најкасније до истека рока који се одређује у двоструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма, рачунато од дана почетка студирања тог студијског програма.

Студенти уписани на основне студије и на студије на вишим школама до 10.9.2005. године могу завршити ове студије по започетом наставном плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године, односно до краја школске 2018/2019. године за студенте уписане на интегрисане студије из поља медицинских наука.

Студенти уписани на магистарске студије до 10.9.2005. године имају право да заврше студије по започетом плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године.

Кандидати који су пријавили докторску дисертацију до 10.9.2005. године, односно студенти докторских студија по прописима који су важили до тога датума, имају право да стекну научни степен доктора наука, односно да заврше студије по започетом плану и програму, условима и правилима студија, најкасније до краја школске 2017/2018. године.

Студенти из става 1. овог члана имају право да наставе започете студије у складу са одредбама овог закона, на начин и по поступку утврђеним општим актом високошколске установе..

Стручни, академски, односно научни називи стечени према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, у погледу права која из њега произлазе, изједначени су са одговарајућим стручним, академским, односно научним називима утврђеним овим законом. Лице које је стекло, или стекне одговарајући академски, стручни или научни назив према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, задржава право на његово коришћење у складу са прописима према којима их је стекло.

Започети поступци за признавање стране високошколске исправе, односно вредновања страног студијског програма према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима.

До именованја рецензента у складу са чланом 21. став. 2. овог закона, за потребе давања стручног мишљења у поступку првог вредновања страног студијског програма ради запошљавања, министар образује комисију од најмање три рецензента са листе Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

Започети поступци за издавање дозволе за рад и за акредитацију високошколских установа и студијских програма према прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона, окончаће се по тим прописима.

Високошколска установа којој је издато уверење о акредитацији установе, односно студијског програма, у складу са прописима до ступања на снагу овог закона, дужна је да поднесе захтев за редовну акредитацију у року од седам година од дана издавања уверења о акредитацији.

Универзитет ће објавити конкурс за избор менаџера у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Високошколска установа ће за студента коме у установи предуниверзитетског образовања није додељен ЈОБ, у року од месец дана од дана уписа на студије, затражити од Министарства доделу ЈОБ-а, односно привременог ЈОБ-а.

За студенте уписане на студије до ступања на снагу овог закона високошколска установа ће од Министарства затражити доделу ЈОБ-а у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Средства за спровођење овог закона у 2017. години обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије („Службени гласник РС”, број 99/16) у глави 24.4, програм 2005, програмска активност/пројекат 0003-0014, у укупном износу од 39.995.302.000,00 динара.

С обзиром да је рок за образовање Националног акредитационог тела две године од дана ступања на снагу овог закона, у овом тренутку није могуће дефинисати висину неопходних средстава потребних за рад тог тела.